

*О. В. Григорович
Україна, Одеса, ОНУ ім. І. Мечникова*

ДИДАКТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УНІВЕРСИТЕТАХ ІСПАНІЇ

Модернізація освіти є необхідною у зв'язку з широкими соціально-економічними перетвореннями, що мають місце у нашій країні та у світі в цілому. Нова парадигма освіти має бути орієнтована на формування потреб у постійному поповненні та оновленні знань, удосконаленні вмінь та навичок, їхньому закріпленні та перетворенні в компетенції.

Введення компетенцій у нормативну та практичну складову освіти дозволяє вирішувати проблему, типову для української школи, коли учні можуть добре оволодіти набором теоретичних знань, але зазнають значних труднощів у діяльності, яка потребує використання цих знань для вирішення конкретних життєвих задач або проблемних ситуацій. Компетентнісний підхід передбачає не засвоєння учнем відокремлених знань та вмінь, а оволодіння ними у комплексі. У зв'язку з цим міняється, точніше, по-іншому визначається система дидактичних методів і стратегій. У процесі навчання увага зосереджена на формуванні компетентностей майбутніх спеціалістів. Відносини між студентом і викладачем є інтерсистемними, тобто такими, коли учасники процесу є пов'язаними між собою, а також з процесом як таким. Учебний процес базується на формуванні компетентностей у студентів за допомогою викладача, який не змушує вчитися, а регулює та стимулює процес навчання таким чином, щоб створити мотиваційні умови для компетентнісного формування. Викладач, у свою чергу, формує та закріплює свої власні компетентності, керуючись

«етичніи проектом життя» (інтегральне формування особистості), трансдисциплінарністю, відкритістю, гнучкістю, соціальними та економічними вимогами та поєднанням знань і практики.

Задля досягнення окреслених цілей викладач користується навчальними стратегіями, тобто таким плануванням учбового процесу, коли він вибирає методи та технології, які можуть допомогти формуванню компетентностей студентів, ІЦО є метою дисципліни.

Головними дидактичними стратегіями є:

- проектний метод;
- проблемний метод;
- мали та концептуальна картографія;
- метакогнітивні стратегії.

В основі проектного методу лежить навчання за допомогою виконання проектів з певної теми. Кожний проект складається з трьох етапів: планування, виконання та оцінювання. Проекти базуються на реальних завданнях/ темах (див. схему 1).

Як відомо (Серхіо Тобон), проблемний метод — це одна з

дидактичних стратегій для формування компетенцій, яка базується на аналізі, розумінні та вирішенні контекстуалізованих проблем. Даний метод орієнтується на два типи роботи: самостійна та презентація в групі.

Проектний та проблемний методи можуть бути пов'язаними:

- проблемний метод є першою фазою проектного, коли визначаються проблема та завдання проекту;
- проблемний метод використовується на різних етапах проекту з метою вирішення поставлених проблем;
- проблемний метод доповнює проектний під час розв'язання проблем, які відображають головну проблему проекту.

Навчання, яке базується на мапах, це таке, котре використовує графічний і візуальний інструмент як додатковий для отримання певних знань.

Провідними принципами роботи з мапами є:

- визначити той результат, який має бути отриманим за допомогою мапи;
- окреслити тему;
- орієнтувати студентів задавати запитання, аналізувати їх і намагатися дати відповідь;
- допомогти студентам текстуально пояснити інформацію, представлену на мапі;
- проаналізувати мапу та результати, отримані в процесі роботи з нею.

Мапи можуть бути ментальними, де інформація подається більш-менш детально, а також концептуальними, які зосереджуються на одному понятті.

Як свідчить аналіз джерел (Серхіо Тобон, Ребска Мельгар, Хуан Посо), метакогнітивні стратегії — це засоби, за допомогою яких студент учить усвідомлювати та самостійно покращувати свою навчальну діяльність, вони включають попереднє планування навчання, усвідомлення цього процесу, оцінку результатів і т.п. Такі стратегії відносяться до непрямих навчальних стратегій. В цілому, вони є основою для вивчення іноземної мови, оскільки забезпечують

формування когнітивних та соціальних стратегій, визначають порядок використання когнітивних стратегій, здатність самостійно організовувати учіння. Основні метакогнітивні стратегії охоплюють функції планування, моніторингу, контролю та оцінювання: стратегія планування та організації учіння, стратегія функціонального планування, стратегії вибіркової або спрямованої уваги, стратегія самоуправління, моніторинг/самоконтроль, ідентифікація проблеми, оцінка/самооцінка, самоусвідомлення, стратегія усвідомлення предмету як об'єкту вивчення, усвідомлення мовлення як об'єкту.

Таким чином, до змісту навчальних планів, які впроваджуються в систему вищої освіти мають входити дії із розуміння, розпізнавання, сприймання та продукування теоретичного матеріалу. Дидактичні стратегії, за допомогою яких будується навчальний процес в умовах університетської освіти, надають педагогам перелік цілей та дій, які на основі знань поступово переводяться на рівень умінь та навичок (автоматизованих операцій).

Література

1. *Melgar R. Competencies docentes. Estrategias didacticas.* - Barcelona: Edebe, 2007. - 156 p.
2. *Pozo J. Competencias, calidad y educacion superior.* — Barcelona: Edebe, 2006. - 120 p.
3. *Tobon S. Formacion basada en competencias.* - Madrid: Cife, 2005. - 86 p.
4. *Tobon S. La cartografia conceptual.* - Madrid: Cife, 2007. - 210 p.